

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים ויסודות האמונה לרמב"ם

האחדות היא סוד כל הבריאה כולה

היסוד הראשון שנתבאר הוא היסוד של הכרת המציאות האמיתית, והיסוד השני שנתבאר הוא היסוד של האחדות. מי שלא עומד על התפיסה שהאחדות היא סוד כל הבריאה כולה, והיא כל הקיום שלנו כאן כל הזמן, הוא לא תפס את השורש הפנימי של הבריאה. "ואהבת לרעך כמוך - זהו כלל גדול בתורה, מאן דעלך סני לחברך לא תעביד" (ספרא, קדושים, ד, יב) - כאן כתוב היסוד שכל הבריאה כולה היא תפיסה של אחדויות.

מי שלא עמד על תפיסה שכל הבריאה כולה היא אחדויות, יתכן שהוא יודע הרבה תורה, אבל יש לו גוף של תורה בלא נשמה של תורה. ככל שהאדם יותר גבוה, יותר עליון, הוא יותר אחדותי. יתכן שפעמים רבות ההנהגה המעשית תהיה מעשים שמפרידים, וזאת על מנת לשמר את חלק האחדות שכבר קיים, אולם זו כבר סוגיא נוספת של דעת דקדושה כיצד לפעול בעולם המעשה. אולם אם אין לאדם אהבת ישראל פנימית שמאחדת את הכל, והוא פועל פעולות של פירוד בפועל, הוא מראשי הערב רב. גם אדם שפועל פעולות של פירוד בפועל, חייב להיות שבפנימיות נפשו יש לו אהבת ישראל, שהוא מאוחד, ופעולותיו הם רק כדוגמת אב ששולח את בנו ללמוד במקום רחוק, שזה לא נובע מרצון לפירוד כפשוטו, אלא מתוקף האחדות. גם במעשה יתכנו מעשים רבים שחיצוניותם נראית פירוד, אבל הם מוכרחים לנבוע מתוקף של אחדות.

סוגיית האחדות בבורא ית"ש שנתבארה ביסוד השני בדברי הרמב"ם, זוהי למעשה

כל תפיסת הפעולות שבני אדם פועלים. מי שתפיסת כל פעולותיו אינה תפיסה של אחדות, הרי שזו פעולה שנחסר בה האור הפנימי של הבריאה. כל פעולה שאדם פועל בעומקה נובעת מאחדות או מפירוד, אלא שעל דרך כלל האדם אינו שם לב למניע של פעולותיו. לדוגמא, כאשר האדם אוכל, חלק מתאחד אצלו וחלק נפרד אצלו. כאשר הוא מדבר עם בני אדם, הרי שזה זיווג, חיבור, ואם הוא מדבר דברי לשון הרע ומוציא שם רע, הרי שהוא מפריד, וכן ע"ז הדרך. כל מעשי הנבראים מרישא עד גמירא, הם או אחדויות או ח"ו להיפך. ובירור זה עומד על כל קומת הנפש, מהיכן בנפשו האדם פועל פעולותיו.

האחדות העליונה - הניצוץ האלוקי בנפש

למעלה מכל האחדויות הללו, שהם חמשת החלקים, ישנה את האחדות העליונה שהיא הניצוץ האלוקי שבנפש, השורה בתוך היחידה, שזוהי אחדות שאין דוגמתה כלל בעולם. לאור הפנימי הזה אדם צריך להיות מחובר, ומשם להניע את כל פעולותיו. ותכליתן של כל פעולותיו הוא - לאחד. כמו שנתבאר ביסוד הראשון, תפיסת המציאות היא אחת, ישנה רק מציאות אחת, אלא שהבריאה בהתגלותה נראית כריבוי של מציאויות, וכל עבודתנו היא, לאחד מה כל העבודה שלנו - לאחד את הבריאה ולהחזירה ליסוד הראשון שהוא הכרת המציאות. הכיצד - ע"י שכל הפעולות כולם הם פעולות של אחדויות.

בעומק, צורת חייו של אדם פנימי היא, שהאדם מתחבר בעומק נפשו לאחדות בבורא ית"ש, ומהמעין הזה, שהוא המקום של הארה זו, האדם פועל את פעולותיו על מנת לאחד את כל הבריאה כולה, ולהאיר בה אור האחדות. בלשון רבותינו זה נקרא:

"להזהיר גדולים על הקטנים", שמהגדלות האדם מזהיר [מלשון "זוהר"] על הקטנות. וכלפי קומת הנפש בסוגייתנו, האדם מניע את כל פעולותיו מהחיבור לאחדות הפנימית, על מנת לגלות אחדות זו בכל הבריאה כולה.

זוהי צורת החיים למעשה לפי היסוד השני של אחדות בבורא ית"ש. ההתחברות למדרגת היסוד השני, ההתקשרות לאחדות זו, יכולה לנבוע רק ממקום האמונה שבנפש. ככל שמקום האמונה שבנפש חי יותר וגלוי יותר, אזי האדם מחובר אליו בכל עת ובכל שעה. משל למה הדבר דומה, שואב המים של העיירה, בכל פעם שהוא חוזר לבאר הוא שואב מים נוספים, ומחלקם שוב, וחוזר חלילה. כך גם כלפי הנמשל, לאורך כל היממה כולה האדם צריך לחזור למקום הפנימי של אמונת האחדות, שהיא הכרת האחדות בחוש, ולשוב בחזרה לפעולות, ולפעול להאיר את אותה אחדות.

זוהי צורת סדר בריאתו של עולם כפי שהוא צריך להיות בצורתו האמיתית והפנימית.

ניחל שאט את הדברים הללו יתפסו אצל האדם כמהלך של חיים, ולא רק כידיעות. בודאי שנצרך לכך עבודה, יגיעה, זיכור, בירור, והתחברות פנימית, ולאחר מכן השקה לכל שאר חלקי הנפש. אולם התפיסה של מי שלומד את הדברים הללו צריכה להיות ברורה, שמכוון הדברים הוא לגלות במקום מחצב נשמתו הפנימית את אותם חלקים חושיים - לא ידיעות, ולהשתמש איתם, לפעול איתם, ולהאיר מכוחם על חלקי נפשו היותר נמוכים, ועל כלל כל הבריאה כולה. ■ המשך בע"ה שבוע הבא - מסדרת דע את אמונתך_003_ היסוד השני אחדות.השם

(שלוש עשרה העיקרים לרמב"ם) בקול הלשון 073.295.1245

המספיק לעובדי ה'

ואנשי דור המדבר התגוררו הרחק ממקום ישוב ארבעים שנה וזאת כדי ששיגו את ה"פגיעה", כמו שנאמר (דברים כ"ט, ד'-ה'): "ואולך אתכם ארבעים שנה במדבר וכו'". למען תדעו כי אני ה' אלהיכם".

מבאר ר"א בן הרמב"ם, שלא רק משה רבינו התבודד, אלא כל הנהגת דור המדבר הייתה באופן של התבודדות. ישנם כמה טעמים מדוע התורה ניתנה במדבר, כגון דברי חז"ל (עירובין נג ע"ב) עה"פ "וממדבר מתנה", שמי שמשים עצמו כמדבר זוכה לקבל את התורה במתנה. אולם לעניינו, טעם נוספת לנתינת התורה במדבר, על מנת ליתן את התורה במקום שכולו התבודדות.

דבר נוסף. ר"א בן הרמב"ם כותב כאן שאנשי דור המדבר התבודדו הרחק ממקום ישוב ארבעים שנה. ונקודה זו צריכה הבנה, שהרי המדבר איננו במרחק ארבעים שנה מארץ ישראל, שהרי ההגעה לארץ ישראל לא הייתה צריכה להתארך ארבעים שנה. ויתר על כן, גם ממצרים המדבר לא רחוק ארבעים שנה, דרך ארץ פלשתים ושאר מקומות. ושמה כוונתו היא, שלקח להם להגיע ארבעים שנה לארץ ישראל, שזהו תהליך ארוך של ארבעים שנה של התבודדות.

ואמר יתעלה בלשון נביאיו (ירמיה ב', ב'): "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

ארץ לא זרועה זהו מקום של התבודדות. כמו שהוזכר לעיל, שישנה מעלה בסגולת מקום מבודד, וארץ לא זרועה היא סגולה למקום של התבודדות. וזהו הר סיני שניתנה עליו תורה, מקום שמציאותו הוא התבודדות. כאשר משה רבינו הלך לראות מדוע הסנה איננו מתכלה, שם הוא התבודד. וזו הייתה ההכנה למתן תורה, התבודדותו של משה רבינו בסנה.

ואליהו ואלישע התבודדו בהר הכרמל פעמים רבות, כמו שמבואר בפסוקים (מלכים-א' י"ח, מ"ב. מלכים-ב' ב', כ"ה. שם ד', כ"ה). ואליהו בבדידותו הארוכה והשלמה השיג את ה"פגיעה", כמו שנאמר (מלכים-א' י"ט, ד' וכו'): "והוא הלך במדבר וכו' ויבא... עד הר האלהים חרב. וכו', והנה אליו קול... מה לך פה אליהו".

כל השגתו של אליהו הנביא היא להיות מציאות מבודדת. נתבונן להבין את עומק ההתבודדותו של אליהו הנביא. כאשר אדם רגיל הולך למדבר כדי להתבודד, אם לפתע יגיעו בני אדם, הוא כבר לא יוכל להתבודד. לעומת זאת, אצל אליהו, כאשר הוא נמצא במקום אחד ובאים בני אדם, הוא יכול להעלים וללכת למקום אחר. וזהו עומק התבודדותו של אליהו, שהוא לא משעבד לכלום. אנחנו

פרק ו' | האופן למעשה של צירוף היראה והתורה.

מביא הנפש החיים ראייה - כדאשכחן בפ"ק דגיטין גבי פילגש בגיבעה, ותזנה עליו פלגשו, ר' אביתר אמר זבוב מצא לה, ר' יונתן אמר נימא כו' ואשכחן ר' אביתר לאליהו א"ל מאי קעביד קודשא ברוך הוא, א"ל עסיק בפלגש בגבעה, ומאי קאמר אביתר בני כך הוא אומר יונתן בני כך הוא אומר. והיינו מפני שר' אביתר ור' יונתן עסקו ביניהם בענין פילגש בגבעה אז באותו עת גם הוא ית' שנה דבריהם ממש.

וא"כ נחלקו ר' אביתר ור' יונתן מה אמר הקדוש ברוך הוא, במעשה דפילגש ושואל ר' אביתר את אליהו הנביא, מה אומר הקדוש ברוך הוא במה הוא עוסק באותו זמן, אומר אליהו שה' קדוש ברוך הוא אומר, הן את דבריו של ר' אביתר והן את דבריו של ר' יונתן, שבשעה שהאדם עוסק בתורה גם הקדוש ברוך הוא עוסק עמו, ובלשון חז"ל - כל היושב ושונה הקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו. ביאור הדברים הם לא ממש כפי שנראה כפשוטו שכל אדם ואדם שעוסק בתורה אז הקדוש ברוך הוא כביכול עוסק באותו זמן במה שהאדם עוסק, אלא שהוא ית' יכול לעסוק בכמה וכמה דברים בבת אחת, בבחינת זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו, אלא יסוד הדברים שרק מי שעוסק בתורה, מתוך דביקות בתורה מתוך דביקות בו ית"ש, הוא הוא זה שה' קדוש ברוך הוא שונה דבריו, אבל מי שעוסק בתורה בלי דביקות שלימה בתורה, ויתר על כן דביקות שלימה בו ית"ש כמו שנתבאר "להתדבק בלימודו בו בתורה בו בהקדוש ברוך הוא" הרי שהעסק שלו בתורה לא מעורר כביכול את העסק שלו ית' בתורה.

כל מי שעוסק בד"ת ודבוק בתורה ודבוק בו ית"ש, אז ההת-עוררות דלתתא מעוררת כביכול התעוררות לעילא שהקדוש ברוך הוא יעסוק בדברי תורתו. אבל מי שאינו דבוק בתורה בש' לימות בזמן עסקו בתורה הרי שהתעוררות שלו דלתתא לא נו-געת עד השורש העליון כביכול אצלו ית"ש לא רק בתורה, ויתר על כן לא בנותן התורה, לפיכך אם הוא עוסק בתורה הקדוש ברוך הוא אינו עוסק בתורה שהוא עוסק באותו זמן, כל ראית דברי הנפש החיים אינה אלא שמי שדבוק, במה הוא דבוק, במה שהקדוש ברוך הוא עוסק באותו זמן. אבל לא שבין כך ובין כך הקדוש ברוך הוא כביכול עוסק, והאדם תלוי אם הוא דבוק אז הוא נדבק באותה מדרגה, ואם לאו הוא אינו דבוק באותה מד-ריגה. אלא הביאור כמו שנתבאר בשעה שהאדם עוסק בתורה אם הוא דבוק בתורה והוא דבוק בקדוש ברוך הוא, הרי שדבריו שהקדוש ברוך הוא מדבר, הוא מדבר מכוח מה שהוא דבוק בו ית', ולכן הוא מעורר את אותו נקודת דיבור. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא-

מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים שער ד'

המספיק לעובדי ה'

בתוך עולמנו שבו אנו נמצאים מחפשים מקום אחד שקט להתבודדות, וכמעט שאי אפשר למצוא מקום כזה. ועד שהאדם מוצא מקום שקט, פתאום מגיע רכב עם כמה אנשים שמרעישים את כל המקום כולו, ואזי הוא מאבד את כל ההתבודדות כולה. אליהו בכוחו ללכת מכל מקום למקום אחר ברגע אחד, וזהו עומק הכח של ההתבודדות.

ובלעם נקט אף הוא בהתבודדות כדי להגיע לידי "פגיעה", כמו שנאמר: (במדבר כ"ג, ט"ו) "ואנכי אקרה כה...", (שם שם, ג') "וילך שפיי", שתרגם אונקלוס "ואזל יחידי", וכן (שם כ"ד, א'): "וישת אל המדבר פניו".

ידועה דרשת חז"ל (ספרי, ברכה לט) על מה שנאמר במשה רבינו "לא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים" (דברים לד, י), שבישראל לא קם אבל באומות העולם קם, ומי הוא - בלעם. לפיכך, אם משה רבינו שאף אל ההתבודדות, אזי צריך להיות שגם בלעם ישאף אל ההתבודדות, "וילך שפיי".

אמנם בודאי שלבסוף הוא לא הגיע ליחידה דקדושה אלא ליחידה דקליפה, ששכב עם בהמתו, אולם שורש השגתו של בלעם היא מעין משה רבינו, שהוא היחידי דקדושה, מעין כך מציאותו של בלעם, יחידי דקלקול. לא רק כדי לקלל את בני ישראל הוא השית פניו אל המדבר, אלא כמו שבני ישראל היו במדבר לצורך התבודדותם, גם בלעם הלך למדבר לצורך התבודדותו.

וכל בני הנביאים השתמשו בהתבודדות במקומות מרוחקים כקבר רחל, ובית אל ויריחו ועל הירדן כמו שמתחור מן הפסוקים למי שמתבונן בהם (שמואל-א' י', ב'. מלכים-ב' ב', ט"ו-י"ח-כ"ג ועוד).

עולה בידינו, שכל דרך זו היא על מנת לגלות מהלך חיים שלם, שמחד האדם מצורף לבריות באהבת הבריות, ומטיב עם הבריות, וכן האדם לא עוסק לבדו בתורה, אלא עוסק בצוותא ובחבורה, כדברי חז"ל (ברכות סג ע"א) עה"פ "חרב אל הבדים ונאלו" (ירמיה ג), חרב על שונאיהם תלמידי חכמים שיושבים ועוסקים בד בבד בתורה. ומאידך, האדם בוחר לעצמו זמנים ידועים שבהם שהוא מבודד את חייו, כנזכר לעיל שזו הייתה דרכו של אברהם אבינו ע"ה.

בחיצוניות התבודדות זו תהיה במקום השקט ביותר שניתן להגיע אליו, ועל-ידי-כן לזכות להגיע למקום הפנימי. אבל לא לעשות זאת רק באופן של מקרה, שזהו בבחינת בלעם, אלא שזה יהיה קבוע, שזה יהיה צורת מבנה החיים, שיש לכל אחד מאתנו זמן שהוא מבודד, וקושר את נפשו אליו יתברך שמו. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר

פרק ו | דרכי לימוד הגמרא

חשבון ודיוק קודמים לעומק הסברא.

נדגיש, שיש את הסברא של המושכל הראשון כהבנה כללית, שזו סוגיה אחת. ויש את הסברות לעומקם, שזו סוגיה אחרת לגמרי, כפי שיתבאר להלן.

לברר ולדעת מהי הסברא של המושכל ראשון כדי לדעת את ההבנה הכללית בנידון, את זה אפשר לעשות גם בהתחלה. וזה יכול לפעמים לקדום לחשבון ולדיוק.

אבל כשמגיעים לשלבים הנוספים של הסברא, ישנה טעות נפוצה, ופעמים רבות עד למאוד נעשה דילוג על כח החשבון ועל כח הדיוק, והלומד עובר מיד לכח הסברא. יש כאלה שקוראים את הסוגיה מאוד מאוד מהר, מסיקים מה עלה בידם, ונכנסים מיד לעומק הסברא. הם קוראים מהר בשביל שלא לדלג, ובעצם זהו דילוג בנפש האדם.

על כן, לפני שהאדם נכנס למהלך של סברות, מן הראוי מאוד, להקדים לכך את כוח החשבון ואת כוח הדיוק.

כמוכן שיש דיוקים שלאחר מכן הוא ימצא להם בית אב והם יראו כמדויקים מאוד. ויש דיוקים שגם בהמשך הלימוד הוא לא ימצא להם בית אב. ואז, או שהוא יישאר ללא הבנה מה סיבתם, או שהוא ידחוק לומר שהדיוק הזה אינו בדווקא וכדו'.

אבל עכ"פ ראוי לאדם להשים לב מראש לדברים כפי מה שהם נכתבים, ולדייק כל דבר שאפשר לדייק אותו. בין אם יש בדיוק הזה סברא, ובין אם אין בדיוק הזה סברא. בתחילה הלומד מדייק ומדקדק, ולאחר מכן כשהוא יכנס לחשבון הסוגיה עם הסברות ביחד, אז יתברר הדבר אם יש לדיוק הזה סברא ובית אב ולהיכן נוטה אותו דיוק. אבל בתחילה זה לא נפקא מינה אם יש לו בית אב או לא. הנפקא מינה הראשונה היא עצם הדיוק, וצריך להעמיד את הדברים על דיוקם.

שיעור הדיוק.

ובעניין שיעור הדיוק, ישנן בזה כמוכן כמה וכמה שיטות בבתי המדרשות השונים, מהו השיעור הראוי ועד כמה צריך לדייק בדיוק את מה שכתוב. ומה גם שזה תלוי במה עוסקים, שהרי כשעוסקים בלימוד הגמרא שיעור הדיוק הוא במידה מסוימת. כשעוסקים ברש"י שיעור הדיוק הוא קרוב לכך. וכשעוסקים בתוספות שיעור הדיוק כידוע הוא כבר מעט פחות. ויתר על כן, בדברי הראשונים עצמם שיעור הדיוק תלוי ומשתנה, כידוע לכל מי שרגיל בדברי הראשונים. וקל וחומר כשעוסקים בדברי האחרונים כהשלחן ערוך וכו'. הגר"א כידוע היה מדייק מאוד. ועכ"פ תלוי הדבר בכל אחד ואחד כפי עניינו, מהי צורת הדיוק שאפשר להגיע אליה. וכמוכן שאי אפשר להזכיר בכל אחד מדברי רבותינו מה שיעור הדיוק שאפשר לדייק שם. אבל יש כאן כוח עצום בנפש האדם, שהוא מדייק את מה שכתוב, בעיקר בגמרא וברש"י, ובראשונים בכללות. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים "ידע

את תורתך דרכי הלימוד"

שאלה

לכבוד מוריני ורבינו שליט"א,
 כבוד הרב אומר בבלבי א' שיעור א'
 "מה הכוונה להיות קרוב ודבוק לבורא, שאדם מרגיש בלבו את
 הבורא יתברך". (וכן ע"פ בלבבי ב' זה נקרא בעצם 'אמונה')
 ועל פי זה מיוסד כל ספר בלבבי.
 איפה ניתן למצוא להדיא שכך מוגדר 'קרבת ה'' בסה"ק? (אם ניתן
 בבקשה כמה שיותר מקורות, בין בדברי רבותינו תלמידי הגר"א,
 ובין בדברי רבותינו תלמידי הבעש"ט)
 (לא שחלילה אני מפקפק בדברי הרב, אלא על מנת לישוב את
 הדברים יותר טוב בהבנת השכל.)

תשובה

בס"ד אצטט מעט מדברי רבותינו כי הם מים שאין להם סוף.

עיין **חובות הלבבות** (שער א', פ"ב) וז"ל, ולא ירגישו כי ליבותם
 ריקים מאמיתותו.

ושם **שער הפרישות** (פ"ז) וז"ל, והם בזכר האלהים משתעשעים
 בבדידות.

ושם **שער הבטחון** (פ"ז) וז"ל, ויברח במחשבתו ובנפשו וגופו אל
 האלהים יתברך, וישתעשע בזכרו בבדידות וישתומם מבלתי מחש-
 בה בגדולתו.

ושם **שער אהבת ה'** (פ"ג) וז"ל, ויהיה צותך בבדידות (כמ"ש לעיל
 שער השמיני, שער חשבון הנפש, פ"ג, כי עמוד בר הלבב אהבת
 הבדידות ובחירת היחידות. ושם שער הפרישות, פ"ב, עוזב אהבת
 הברואים ואהוב הבדידות), וכו', ותהיה תמיד שמח באלהיך, שש
 בבוראך, עלז ברצונו וכוסף לפגיעתו. ומהות הפגיעה, עיין ספר
 המספיק לעבודי ה', פרק על ההתבודדות.

ועיין מס"י (פרק כ"ו, ד"ה כללו של דבר) וז"ל, ובכל פעולותיו
 ותנועותיו יכוין לבבו אל מצפוני ההתדבקות האמתית.

ושם (פי"ט) וז"ל, מי שהוא בעל שכל נכון במעט התבוננות ושימת
 לב יוכל לקבוע בלבו אמיתת הדבר איך הוא בא ונושא ונותן עמו
 יתברך ולפניו הוא מתחנן ומאתו הוא מבקש, והוא ית"ש מאזין לו
 מקשיב לדבריו כאשר ידבר איש אל רעהו, ורעהו מקשיב ושומע
 לו. ומעין לשון זה עיין **עקידת יצחק** (בראשית, וירא, שער יט, ד"ה
 הן אלה).

ועיין **שם עולם** לחפץ חיים (ח"ב, פי"א, ד"ה והנה כאשר) וז"ל,
 ואומר ברוך אתה ה' וכו', שהוא מדבר עמו לנוכח כדבר איש אל

גיטין (נז, ע"ב) - א"ל זכריה זכריה, טובים שבהן
 איבדתים, ניחא לך דאבדינהו לכולהו, כדאמר ליה הכי
 נח. בההיא שעתא הרהר תשובה בדעתיה.

הנה שורש האבדות כולם הוא שכחה, והיפך הוא כח
 הזכירה. וזהו זכריה, לשון זכירה. זכר-יה. ויתר על
 כן פעמים נכתב זכריה, ופעמים נכתב זכריהו, כמ"ש
 (ישעיה, ח, ב) ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה
 הכהן, ואת זכריהו בן יברכיהו. ועולה בגימט' רמ"ח,
 כמנין אברי הזכר. וכאשר נכתב זכריה עולה רמ"ב,
 ועם דם, בחינת דם - זכריה, עולה רפ"ו. פרו, לשון של
 פירורים. שהוא בחינת עמלק, "רפדים", "רפו" ידיהם.
 ובהשתלשלות נעשה אצל זרעו פור, הפיל פור הוא
 הגורל לפני המון. ועל עמלק נאמר, "זכור", לא תשכח.
 וכח הזכור, נמצא אצל זכריה כנגד "פרו". ולכך הוא
 בבחינת "עדים נאמנים", כי העד מהותו שהדבר לא
 יאבד וישתכח.

ועיין תפארת שלמה (דברים) וז"ל, מקדש הראשון נחרב
 בהריגת זכריה שהיסוד (אות ברית קודש) נקרא זכר
 ע"ש שהוא המשפיע. זהו שאמה"כ (תהלים, קה, ה) זכרו
 נפלאותיו אשר עשה, שיבואו לכלל השפעה. וכל מקום
 שנזכר זכרון הוא יסוד. וזהו "יום הזכרון". וכשהצדיק
 "אבד", היינו היסוד, זהו היה הריגת זכריה, היינו זכ"ר
 י"ה. והבן שאצל כל אדם בשעה שמת מתקיים בו
 נשכחתי כמת מלב. אולם אצל זכריה שכולו זכירה לכך
 אין בו שכחה. ולכך אמרו (גיטין שם) אשכחיה לדמיה
 של זכריה דהוה קא מרתח וסליק. והיינו שאין לו
 שכחה ולכך "אשכחיה".

ובעומק יותר חגי זכריה ומלאכי סוף נביאים (עיין
 סוטה מ"ח ע"ב, משמתו חגי זכריה ומלאכי נסתלקה
 רוח"ק). וכל סוף הוא מקום ה"אבד". ודייקא במקום
 זה נגלה מדרגת זכריה, זכריה, כנ"ל. אולם לא היה
 בשלמות כמ"ש בלקוטי תורה (לאריז"ל, חיי שרה) וז"ל,
 והנה זכריה קודם שנהרג חירף וגידף את בני"ל למה
 אתם עוברים את פי ה', וכו', וידוע כי מי שחירף לרבים
 אע"פ שהוא בדין עכ"ז נענש, וכו', שאין הקב"ה רוצה
 רק שימליצו טוב על ישראל לכן נענש, אח"כ נתגלגל
 רוחו ונפשו ונתחלקו בשני גרי צדק, שמעיה ואבטליון.
 כי שמעיה נשיא, היה רוחו של זכריה, ובאבטליון אב"ד
 היה, נפשו של זכריה, וכו', עיי"ש.

והבן שעיקר האבדה בבחינת נפש, בבחינת וינפש,
 וי אבדה נפש. וכאשר נתקן נתגלגל באבטליון שהיה
 אב"ד, שהוא ר"ת של אב בית דין. ונקרא אב"ד, כי הוא
 אור תיקון של האבידה. ולכך דייקא אמרו (גיטין שם)
 דההיא שעתא הרהר תשובה בדעתיה. כי בקע אור
 השבת אבידה, שהוא אור התשובה. ועיין רמ"ע מפאנו
 (גלגולי נשמות, אות ס) בניו של סנחריב, אדרמלך

בלביפדיה אנד

נושאים בפרשה (ר"א שערם)

ויחי | ד-ס

בסדם אל תבוא נפשי. סדם, סד-ם. סד, לשון סוד. דבר המכוסה, וזהו "סד אדם ביתו בסיד", כי הסיד מכסה את הקיר. ומשמעות הסוד, נתינת דבר המעכב את מהות הדבר מלהתפשט. והוא בחינת סרפד, סד-פר, מין ממיני הקוצים.

ועיין רש"ר הירש (בלק, כד, כב) שטן בא כאן בהוראתו העקרת, לעכב, לעמוד בדרך. נראה שהוא קרוב לסדן, סדנא בלשון חז"ל בול עץ, שהרי מצאנו סדנא (פסחים, כח, ע"א). גם במשמעות סד ששמים בו רגלי אסורים כדי להצר את צעדיהם. ועיין שם עוד (תולדות, כה, כט) זוד, שורש היסוד של סוד, וצוד. להכין דבר זמן רב ולהבשיל אותו כליל (וזהו בחינת סמדר, סד-מר, פרי שעדיין לא הבשיל כל צרכו). ושם (כז) סוד, תכנית שאדם טומן בחובו עד בוא עת הביצוע. צוד, ביצוע אותה תכנית מתוך התגברות על כל הקשיים. ושם (ויחי, מט, ו) בסדם. סוד קרוב לזוד, לבשל דבר במכמני הלב, לחרוש מזומה בלאט, אך בלהיטות ורתיחה, והוא קרוב לצוד, לבצע את המזימה בדרך מלאכותית. סוד עומד בתווך, מסירת המזימה לאחרים, התייעצות משותפת. (ועי"ש נח, י, ט. ראה, יג, ד).

ועיקר הסוד מקומו ביסוד. יו-סד. כי היסוד טמון בקרקע, מכוסה ונעלם. ובו גנוז הכל ב"כח" נעלם ומכוסה, סוד. ואח"כ יוצא לפועל. וזהו חסד, ח-סד, כי חיצוניות החסד נותן ממונו וכדו', אולם פנימיות החסד נותן מפנימיותו, ממקום סודו.

והבן שיש סוד בבחינת "נמתיק סוד", "בסודם", "התייעצות משותפת". ויש סוד שהוא בבחינת סוד לעצמו שאינו מגלה לזולתו, לעת עתה. וכאשר מגלה הוא בחינת חסד. ויש סוד שהוא עצמיות פנימיותו שלא ניתן לגלותו לזולתו. ומדרגה השלישית היא בחינת "סודם", סוד-ם. שמשם יצא משיח, שהוא בבחינת כי "אני ידעתי" שלא ניתן לגלות לזולתו.

ובבחינה ראשונה "נמתיק סוד", אזי נעשה בחינת "סעד", סד-ע. והיינו שע"י שממתיקים סוד נעשה סעד זה לזה. ובחינה השנייה שמגלה סודו לזולתו, אם זולתו מעריך את סודו נעשה סגד, סד-ג, סוגד לסוד זולתו. ואם לאו, נעשה סלד, סד-ל, מתרחק מסוד זולתו. וזהו בחינת ספד, סד-פ. שכאשר סופד לזולתו עיקר ההספד על סוד זולתו שנגלה לו וסוגד לו. ועיין רש"ר הירש (חיי שרה, כג, ב) ספד, לתת לאדם את מה שקנה בחייו, להביע את ערכו. (ועי"ש ויחי, נ, י).

וע"י הספד נעשה סודו גלוי לכל, ונהפך הספד למחול בבחינת "הפכתה מספדי למחול לי", לשמחה. ונעשה בחינת הדס, ה-דס, מלשון הידוס, וביאורו כמ"ש רש"י (ב"ק, יז, ע"ב) הידוס, ריקידת התרנגולים. כי כאשר נגלה הסוד נעשה ריקוד. שזהו סוד הרגלים - מועדים, גילוי סוד ה'. ועיקר גילוי הסוד בפורים, נכנס יין יצא סוד, ונעשה ע"י אסתר הנקראת הדסה. סד-הה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: סגד, ספד, יסוד, חסד, סוד, סדם, ספרד, הדס, הדסה, הוסד, חסידה, סמדר, פרדס, סרפד, סלד, סדן, סעד, ממסד, סודי. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ושראצר על שהרגו אביהם הם באו בגלגול שמעיה ואבטליון, וכן אמרו רבותינו ז"ל שמעיה ואבטליון מבני בניו של סנחריב, נמרוד ונבוזראדן הרהרו תשובה בלבייהו במעשה דם זכריה, עיי"ש.

גיטין (עד, ע"א) - מעשה בצידון באחד שאמר לאשתו ה"ז גיטך ע"מ שתתני לי איצטלתי ואבדה איצטלתי, ואמרו חכמים תתן לו דמיה. ואמרו (שבת, קכת, ע"א) דתניא, הרי שהיו נושין בו אלף מנה ולבוש איצטלא בת ק' מנה, מפשיטין אותו ומלבישין אותו איצטלא הראויה לו. תנא משום רבי ישמעאל, ותנא משום ר"ע, כל ישראל ראויין לאותה איצטלא. והבן שבעומק יש ב' בחינות באיצטלא. א. בחינת איצטלא השייכת לכל אדם לפי מדרגתו, והוא לבוש שהוא תולדת חטא אדה"ר, כמ"ש (בראשית, ג, ז) ויתפרו עלה תאנה. ובתרגום ירושלמי, ועבדו להון איצטלהון. וכל אחד לפי חלקו בחטא ומדרגתו השתא, כן ראוי לו איצטלא. והוא בגד בבחינת בגידה, שהוא שורש לכל האבידות, ולכך אבדה איצטליתו.

ב. מאידך יש בחינת איצטלא, שעליה אמרו "כל ישראל ראויין לאותה איצטלא". כמ"ש (סנהדרין, מד, ע"א) "וארא בשלל אדרת שנער אחת טובה ומאתים שקלים כסף". רב אמר איצטלא דמילתא. ופרש"י, טלית של צמר נקי בן יומו שמכבנין אותו למילת, מלבישים לבוש שלא יתלכלך צמרו. והיינו בגד של "כבוד ותפארת". ועיין תרגום (שה"ש, ה, י) על הספוק דודי צח ואדום, להווא אלהא רעותי למפלת, דעטיף ביממא באיצטלא כתלג חיור. ועיין עבודת הקדש (ח"ג, פכ"ג) וז"ל, תאר הלבנות הרמוז במלת צח לתורה שבכתב, והוא אמרו באיצטלא כתלג חוור, פני הרחמים והלובן (ועיין ריקאנטי, יתרו. ושלה"ק מסכת שבועות, נר מצוה, יח). והוא בחינת כותנות "אור", כמ"ש בתורתו של ר"מ. ומדרגה זו נאבדה בחטא אדה"ר.

והנה מדרגת בגדי כבוד ותפארת נמסרו השתא למלך, ולאחרן הכהן ובניו, ובהם מתנוצץ מדרגת כותנות אור, אולם לא הארה גמורה. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן רלד) וז"ל, תורת משה רבינו בזה העולם, דאתמר ביה "וירא אלהים את האור", בגימט' משה רבינו, כי טוב משתמש בזה העולם, דאתמר עליה ותרא אותו כי טוב הוא (שמות, כ) אותו דייקא, שהוא ראוי בזה העולם (והוא תיקון חלקי של הבגדים שנעשה ע"י משה, ומצד כך רק מלך וכהנים ראויים לבגדי כבוד ותפארת, וכן בגדי ת"ח. וזה היתה טענתו של קרח כמ"ש (שם, קרח) וז"ל, ועל אהרן שלבש בגדי בד תכלת הלבישין כולם תכלת, שכולם ראויין לאותה איצטלא). אבל על אור של משיח וכו', שגנוז לצדיקים לעת"ל, אמר אל תוסף דבר אלי, עבור כל ישראל שאינן ראויין עתה להשתמש באותו איצטלא. ■

המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

לצדדים, מאורך לרוחב. כמ"ש (שבת, קלח, ע"ב) "שפועי" אהלים כאהלים. ולשון הגמרא (תענית, כא, ע"ב) דאהל מועד שבמדבר שכל זמן שהוא "נטויל". ודו"ק לשון נטוי, נטיה לצדדים.

שערות כנגד יעקב איש תם יושב אהלים יש את עשו, איש שעריר. ומצד תיקונו כתיב (שמות, כו,) ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן (שהם מאהילים על המשכן). ואמרו (זוה"ק, שמות, קס, ע"א) לאהל, ולא אהל, קו"ף ולא אדם. שהוא בחינת עשו. ובכללות כל שערות ראשו של אדם הוא מעין אהל שעליו. ושורשו עשו,

שהוא מחד קליפה, אולם מאידך שומר לפרי. **אזן** אהל שורשו נטיה לצדדים (עיין ערך קטן יושר). ודבר זה נגלה תחלה באזנים

שנוטים לצדדי האדם. **חוטם** בו נגלה אות ו'. ו' פעמים ו' עולה

אהל. **פה** קול. ואמרו (חולין, כד, ע"א) ת"ר כהן משיביא שתי שערות עד שיזקין כשר לעבודה, ומומין פוסלין בו. בן לוי מבן שלשים ועד בן חמשים כשר לעבודה ושנים פוסלין בו. בד"א באהל מועד שבמדבר, אבל בשילה ובבית עולמים אין נפסלין אלא בקול.

פה - פתח. ואמרו (ב"ב, ס, ע"א) וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו, מה ראה, ראה שאין פתחי אהליהם מכוונין זה לזה. ואמרו (זבחים, קט, ע"א) ואל פתח אהל מועד לא יביאנו, כל הבא לפתח אהל מועד חייבין עליו. ועיי"ש (קז, ע"ב. קי"ב, ע"א. ושם נט ע"א) מזבח בפתח אהל מועד ולא כיור.

עיין שערי אורה (ש"א), ותורה שבעל פה היא כמו אהל וארון לתורה שבכתב. ועוד. עיין עץ הדעת טוב (בהעלותך), ירמוז כי בהיות הפה בכללותו הכולל קנה והושט, אז נקרא פתח אהל מועד, כי הגוף כולו נעשה אהל מועד ומרכבה להשרות השכינה, והפה הוא הפתח של הגוף.

ועוד. עיין רש"י (איוב, כו, יג) "ברוחו שמים שפרה", בדבריו וברוח פיו איהל, כמו ונטה אהל שפרירו (ירמיה מב). ועוד. דיבור. ואמרו (מגילה, ט, ע"ב) יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם, דבריו של יפת יהיו באהלי שם. ועוד. אמרו (יבמות, צו, ע"ב) אגורה באהלך עולמים, וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים, אלא אמר דוד לפני הקב"ה, רבש"ע יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז.

עינים - שבירה שורש המיתה, ושורש לאכילת אדה"ר מעץ הדעת שגרם מיתה לעולם. ואמרו (זוה"ק, וישב, קצד, ע"א) ת"ח, אדה"ר אנתתיה סחטא ליה ענבין וגרימת ליה מותא ולכל ישראל ולכל עלמא, נח אתא להני ענבין ולא אתנטר כדקא יאות, כתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה בה"א. והוא בבחינת "אדם כי ימות באהל". והוא השורש ל"טומאת אהל". ואמרו (שבת, כז, ע"ב) כל היוצא מן העץ אינו מטמא אהלים אלא פשתן. ועיין קרבן נתנאל שבת פ"ב, ה. וכאשר נתקן אמרו (זוה"ק, בראשית, נב, ע"ב) והשתא אהל מועד, בקמייתא למיהב חייך ארוכין לעלמין, דלא ישלוט בהו מותא, מכאן ולהלאה אהל מועד, כמד"א (איוב, ל, כג) ובית מועד לכל חי. ותחלה היה סתירת אהל שורש לחורבן. ועתה באהל מועד, נעשה סותר ע"מ לבנות, ואינו קלוקל אלא תיקון.

אור א"ס אור א"ס הסובב הוא בחינת אהל שבתוכו כל הבריאה

כולה. **צמצום** שורש לחלל הפנוי, שורש לע"ז. וכתוב (בראשית, ד, יבל, הוא היה אבי ישב אהל ומקנה. ואמרו (ב"ר, כג) לשעבר היו מקנין להקב"ה בטימנונית (באהל), חזרו להיות מקנים אותם בפהרסיא, הה"ד (יחזקאל, ח, ג) סמל הקנאה המקנה. ובבראשית רבתי (שם) אמרו, באהל, שהיו משימים ע"ז שלהם ועובדים אותה ומקנאים לקב"ה. וברש"י שם, ומדרש אגדה בונה בתים לע"ז. והיינו אהל מהותו כיסוי והסתרה. וזהו בחינה אחת בצמצום, שכל הבריאה כעין אהל שנסתר ממנה תוקף ושלמות אור ה'. וכמ"ש (ויק"ר, אמור, לא, ז) נתעטף הקב"ה כשמלה והבהיק כל העולם כולו מזיו הדרו. ועוד. צמצום - חלל. ואמרו (ברכות, יט, ע"ב) דאמר רבא, דבר תורה אהל כל שיש בו חלל טפח חוצץ בפני הטומאה.

קו קו - המשכה. בחינת מכאן ולהלאה. אותיות ולה-לאה. היפך לאה - נלאה - ליאות, תשישות, שנח ואינו מתפשט. וזהו מהותו של אהל להמשיך הטומאה, כמ"ש (חולין, קכה, ע"ב) אהל גרידא, בהמשכה.

ועוד. קו כח חיבור כנגיעה בדבר. ואמרו (חולין, קכה, ע"ב) ומאן תנא דקרי לאהל נוגע, ר' יוסי היא. ודייקא אמרו (עירובין, עט, ע"א) מאן תנא אהלות ר' יוסי. והוא אור פנימיות אהל - אהלות. ומחבר "נגעים ואהלות", כמ"ש פעמים הרבה (כגון פסחים, ג, ע"א. חגיגה, יא, ע"א. שם, יד, ע"א). ולכך אצלו נגע הוא אהל, ודו"ק היטב.

עיגולים אמרו (זבחים, קיח, ע"ב) ת"ר ימי אהל מועד שבמדבר וכו', שבגלגל י"ד שנה, ז' שכבשו וז' שחלקו. והבן, גלגל, לשון עיגול, ותנועה. ולכך זמנו היה כל זמן שלא היה מנוחה כי אחר שכבשו וחלקו נחו, ונח והגלגל.

ועוד. שורש לגלות עיגול-גל, גלות. וכתוב (בראשית, ט, כא) וישכר ויתגל בתוך אהלה. ואמרו (תנחומא, נח, כ) כתיב אהלה. א"ר יהודה ב"ר סימון בשם ר' חנינא בשם ר' שמואל ב"ר יצחק, נתן גלות לעשרת השבטים ("ויתגל") שנאמר שמרון אהלה (יחזקאל, כג, ד). ובבתי מדרשות איתא, כתיב בה"י וקורין בו"ו, אהלו, מלמד שלא חרבה ירושלים ושומרון אלא בעון שגגת היין, שהרי שומרון נקרא אהלה, וירושלים אהליבה (אהלי-בה) [ועיין רש"י שם, ורבי אליהו מזרחי על אתר, שם] כמ"ש (יחזקאל, כג, ד) שמרון אהלה, וירושלים אהליבה. ויתר על כן שורש לגאולה, גאל, גל-א. וכמ"ש (תנחומא, תולדות, ב) ויעקב איש תם יושב אהלים. א"ל הקב"ה, אתה התחלתה לישב באהלים, חייך כשאשוב לירושלים בזכותך אני חוזר, שנאמר כה אמר ה' הנני שב שבות אהלי יעקב (ירמיה, ל,

יח). **יושר** ג' קווים, ג' אהלים. ואהל האמצע מהותו כמ"ש בספר קול התור (ח"ב) אהל בת ציון (איכה, ב), שהוא בקו האמצעי, קו הרחמים. והוא אהל יעקב בשורשו. ובצד ימין אהל אברהם כמ"ש (בראשית, יג, יח) ויאהל אברם (ופסוקים נוספים). ובצד שמאל אהל יצחק כמ"ש (בראשית, כד, סז) ויבאה יצחק האהלה שרה אמו. ועיין שערי אורה (ש"ה) יעקב נתיים (לשון תם ולשון תאומים), שהם אהל אברהם שהוא חסד, ואהל יצחק שהוא דין. וזהו סוד יעקב איש תם יושב אהלים. וזה כל מהות אהל, אור ישר - קו, שנתפשט

ודו"ק היטב. **עתיק** אהל מהותו עראי, ודרכו שנעתק ממקום

למקום, משא"כ בית. **אריך** זו"ן מחוברים יחדיו, ימין ושמאל. והוא השורש להארת כל חיבור של שנים לתתא. ואמרו (סנהדרין, ד, ע"א) ר"ע אומר, מנין לרביעית דם שיצאה משני מתים שמטמא אהל, שנאמר על כל נפשות מת לא יבא, שתי נפשות ושיעור אחד. ועיין עדויות (פ"ג, מ"א) כל המטמאין באהל שנחלקו והכניסין לתוך הבית, רבי דוסא בן הרכינס מטהר, וחכמים מטמאין.

ועוד. לשון אור-ך. ואמרו (שם, כב, ע"א) א"ר אלכסנדר, כל אדם שמתה אשתו בימיו עולם חשך בעדו, שנאמר (איוב, ח, ו) אור וחשך באהלו ונרו עליו ידעך. כי אהל לשון אור (עיין ערך קטן חסד). ואמרו (זבחים, קיח, ע"ב) ימי אהל מועד שבנוב וגבעון חמשים ושבע. והבן

נוב בגימ' חמשים ושבע. וזהו ז"ן, ר"ת זכר-נקבה, אחדותם. **אנא** כתיב (בראשית, ד, כ) ותלד עדה את יבל, הוא היה אבי ישב אהל ומקנה. ובתרגום שם, הוא הוה רבהון דיתבי משכנין. ופירש האבן עזרא שם, ופירוש אבי כמו רב (רב נקרא רב, כאילו ילדו), שהחל זאת האומנות ישב אהל ומקנה. ועיין רד"ק שם, אבי, ר"ל קדמון כמו שהאב קדמון לבן. ומעין כך כתב בספר השרשים שלו ערך אביב. ועיין קהלת יעקב (מענה לשון, לשון תורה, מערכת אות א', סימן ב', ד"ה אב). וברבינו אליהו מזרחי שם, אבי - ראשון, ונקרא בשם אב כמו שהאב הראשון לבניו. ועיי"ש שלשיטתו אבי קאי על מקנה ולא על אהל. אולם יעויין באברבנאל שם, ר"ל שעם היות שהבל היה ראשונה רועה צאן, הנה יבל לקח אמונתו וגם הוסיף במלאכתו במה שהתחיל לעשות אהל לשלמות מלאכת המקנה. ועיין הכתב והקבלה שם, פירש הגר"א, רבן של כל יושבי אהל ה' ועיין תורה תמימה (דברים, פ"ו, הערה לא), הוא היה אבי יושב אהל ומקנה, וכו', שפירושו הוא "המציא" ענין ישיבת האלים ומקנה, כאב הממציא ומחדש תולדות, יש מאין. ועיי"ש (קהלת, פי"א, הערה כא) ומבואר מזה דמי שממציא איזה דבר חכמה וידיעה נקרא אב לה.

אמא אמא מעוברת בבנה, היא אהל לו. ועוד. עיין לקוטי תורה (תולדות) לאה נעשית ממלכות דתבונה בסוד קשר תפילין. ותפילין הם סוד אור מקיף, לאה אותיות אהל, מקיף.

ועיין ספר הפליאה (ד"ה אלה תולדות) אלה הוא מלשון ליאות, וזהו שנקראה לאה באותיות אלה, ואם תהפכה הוא אהל. (לאה מלכות דאמא). וכבודה בת מלך פנימה, והנה אשה באהל. וכתוב מנשים באהל תברך (שופטים, ה, כד). ועיין ספר הליקוטים, תולדות, וישעיה. ועיין משנת חסידים, מסכת לאה, פ"ב. ועיין פירוש הרמ"ז (בראשית) שכתר רחל שסתמה אהל, ועולה ללאה, עיי"ש. ועיין מאורי אור, וקהלת יעקב. ועיין אמת ליעקב (מערכת עץ חיים אות ת, עו) ידוע דאימא נקראת אהל, והוא סוד יסוד דבינה כנודע מכוונת ופרוס עלינו סוכת. ועיין תורת חכם (דף כה ע"א) היסודות דצדיקים דאימא לא ירדו אלא ישארו במקומם כמו אהל, וזהו מתחילת א"ק עד סוף העשיה. ועיין עוד קנין פירות ליר"א (אות טו) מחב"ד דלאה יוצאת לאה אחרת והיא נקראת לאה, וכמ"ש הרב

בפרשת שופטים בדרוש ח"י לאה. **A"T** בחינת שמש, חמה. וכתוב

(תהלים, יט, ה) לשמש שם אהל בהם.

ועוד. אדם. וכתוב (ויקרא, טז, יז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד, וגו'. ועוד. ופ"ו אהל, והוא בחינת ז"א, ו"ק. ואמרו (סוכה, כ, ע"ב) רבי יהודה אומר, כל אהל שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל. וז"א, שם מ"ה, מילוי ל"ט. ואמרו (זבחים, קיח, ע"ב) ת"ר, ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים שנה חסר אחת, וכו'.

ועוד. ז"א - ישראל. ואמרו (יבמות, סא, ע"א) רשב"י אומר, קברי עכו"ם אינן מטמאין באהל, שנאמר, וכו', אתם קרוין אדם, ואין אוה"ע קרוין אדם. אולם אמרו (ע"ז, לב, ע"ב) ר"י בן בתירא אומר, מנין לתקרובת עכו"ם שמטמא באהל, שנאמר וכו', מה מת מטמא באהל אף תקרובת עכו"ם מטמא באהל. ועיין בכורות (מה, ע"א)

זאת התורה אדם כי ימות באהל, דבר השוה לכל אדם. **נוק**

עיין פרדס רימונים (שער כג, פ"א) אהל מועד היא השכינה, מלכות. ונקראת כן מפני שהיא בית ועד לת"ת ומועד שלו. וכן תרגום אהל, משכן, כי היא משכן ה'. ואמרו (מו"ק, ז, ע"ב) ואין אהלו אלא אשתו, שנאמר לך אמור להם שבו לכם לאהליכם.

ועוד. כתיב (בראשית, ט, כא) וישת מן היין (נח) וישכר ויתגל בתוך אהלה. ואמרו (ב"ר, לו, ד) אהלה כתיב, בתוך אהלה של אשתו. ובזוה"ק (נח, עג, ע"א) בתוך אהלה כתיב בה"א, ועל דא כתיב ואל תקרב אל פתח ביתה, עיי"ש. ושם (לך לך, פג, ע"א) אהלה כתיב בה"א, אבל באברהם מה כתיב, ויעל אברהם ממצרים, דסליק ולא נחית ותב לאתריה, לדרגא עלאה דאתדבק ביה בקדמיתא וכו', מאין אהלה, דא בית אל, אבן שלמה. עיי"ש (ועיי"ש סתרי תורה, ויצא, קמז, ע"ב). ועיי"ש (השמות, בראשית, רנח, ע"א) ומאן איה בית ישראל, דא תיבה דאקרי ארון הברית, והשתא כד בעא למדבק, מה כתיב וישת מן היין, כמה דאת אמר ותקח מפריו, לכתר ויתגל בתוך אהלה, גלי ההוא פרצה כקדמיתא. ועיקר התיקון אהל רחל כמ"ש (בראשית, לא, לב) באהל רחל.

ועוד. כתיב (לך לך, יב, ח) ויעתק משם אהלו. וברש"י שם, אהלה כתיב, בתחלה נטה את אהל אשתו ואח"כ את שלו, כמ"ש חז"ל בב"ר. ואמרו (נזיר, כג, ע"ב) מאן נשים שבאהל, שרה רבקה רחל ולאה.

ואמרו (ברכות, נה, ע"ב) ונגע לא יקרב באהלך, שלא תמצא אשתך ספק נדה. ואמרו (שבת, ל, ע"א) וילכו לאהליהם, שמצאו נשותיהן בטהרה. ובקלקול כתיב (יחזקאל, כג, מד) ויבוא אליה כבוא אל אשה זונה כן באו אל אהלה ואל אהליבה אשת הזמה. וכתוב (שמואל, א, ב, כב) ואת אשר ישכבון את הנשים הצובאות פתח אהל מועד, ודרשו (יומא, ט, ע"א) ששהו את קיניהן, ועכבו טהרתן. ואמרו (יבמות, סב, ע"ב) אמר ריב"ל כל היודע באשתו שהיא יר"ש ואינו פוקדה נקרא חוטא, שנאמר וידעת כי שלום אהלך. ועיין ע"ז, כח, ע"ב. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה - להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

net

המשך מעמוד ד'

רעהו, עכ"ל. וידוע שכך נהג הח"ח בכל לילה לדבר כדבר איש אל רעהו בעליית גגו. ועיין **משנה שכיר** (בשלח, ד"ה ויאמר ה' אל משה), בענין אלישע.

ועיין **חיי עולם** לבעל קהלות יעקב, שביאר של"ו צדיקים שמקבלים אפי שכינתא בכל יומא, היינו שחשים את מציאות השי"ת בחוש גמור.

ועיין **פרפראות לחכמה** (סימן ז) וז"ל, ואראה את ה', שיש לו הרג"ש קצת בידיעת אלקותו יתברך.

ועיין **יושר דברי אמת** (אות כא), וכתב שם (אות יב) וז"ל, וענין "הכרה" שאני כותב, ובחובות הלבבות כתוב ג"כ כמה פעמים הכרתו החזקה או החלשה, אבאר לך אי"ה ענין ההכרה להלן אות כא. וז"ל (באות כא), וזהו (דה"י, א, כת, ט) דע את אלהי אביך, ור"ל דע, שתהא מקושר אליו בדעתך אותו, ר"ל שתהא תמיד דבר זה במחשבתך שהשי"ת מלא כל הארץ כבודו, ותחשוב תמיד בו, ועי"ז תהיה מקושר בלבך במציאותו כאילו אתה רואהו בעיניך ממש, ואז נקרא הכרה. והפרש גדול בין מי שחושב בהשי"ת לפעמים, ובין מי שחושב בו תמיד, הוא כרחוק ממזרח ממערב, וא"א לפרש ההפרש כי דבר זה תלוי באבנתא דליבא. וז"ל חובות הלבבות שער חשבון הנפש, פ"ג, יהיה הבורא יתברך נמצא עמו במצפוניו, יראהו בעין שכלו.

ועיין **תניא** (פ"ג) וז"ל, והדעת הוא מלשון והאדם ידע את חוה, והוא לשון התקשרות והתחברות, שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאוד ויתקע מחשבתו בחוזק הגדלות אין סוף ב"ה ואינו מסיח דעתו. ועי"ש פרק מ"ב.

ועיין **ליקוטי אמרים לר' צדוק הכהן מלובלין** (אות טז) וז"ל, וידיעה פירוש הרגשה. וכן כתב בתניא (פרק מ"ו) וז"ל, וכנודע שדעת הוא לשון הרגשה. וכן כתב בתורה אור (ויצא), ועוד מקומות, כגון מש"פטים, ולקוטי תורה במדבר, חקת, ואתחנן, ראה, נצבים, דרושים לשמ"ע, שה"ש.

ועיין **אש קודש** (ראש השנה) וז"ל, בשעה שנפשו של איש ישראל עומדת (בתיקונה), אז יכולה להרגיש את קרבת אלקים.

ועיין **שפת אמת** (וירא, תרמ"ו) וז"ל, הנשמה שבאה ממקום גבוה, אך בעוה"ז מתלבשת בכמה לבושים, אך כשיש זמנים שהשערים נפתחים יכולה הנשמה להרגיש ולדעת את בוראה. ועי"ש (תרומה, תרל"ג) וז"ל, כפי אמונת האדם יוכל להרגיש השראת השכינה.

ועי"ש (עקב, תרל"ב, ד) וז"ל, ובאמת הכל מהשי"ת רק שע"י יראה יוכל אדם להרגיש הארת השי"ת שיש בכל דבר.

ועיין **דברי חיים** (מועדים, חנוכה) וז"ל, שמעתי מהרב הקדוש מו"ה ישראל זלה"ה, שאמר שהנה באמת יש הרגשה בדביקות בבורא ב"ה וב"ש, ויש שמרגיש בלבנו, ויש בעין השכל, ויש באמונה, ויש קדושי עליון שכל אבריהם כמעט דבקים בה'.

ועיין **בית יעקב** (וזאת הברכה) וז"ל, באם שהשי"ת יעזור לאדם ויתודע לו באמונה שיש השי"ת וירגיש את זה בהרגשה הנעימה בהשגה אמתית, וכו'.

ועיין **אמרי מנחם** (ויגש) וז"ל, ע"י תיקון פגם הברית וכו', באים למדת השמחה, אחרי שאז באים לאמיתת ההרגשה (ועיין קול מבשר, ח"א, תהלים, אות ו).

ועיין **צדקת הצדיק** (אות רכז) וז"ל, הרגשה בלב, להכיר שיש אלוה ובורא עולם. ועיין **מחשבות חרוץ** (אות א') שביאר מהות ההרגשה שבלב, חיצוניות ופנימיות, "הרגשה מהשגת אלוקות בלב" (ועיין רסיסי לילה, אות יג).

ועוד שם (אות כט) וז"ל, וידוע ההרגשה שבלב יהיו רק בענין השי"ת שישכיל בשכלו וירגיש בלבו דאין עוד מלבדו. ועיין **קונטרס דברי חלומות** (אות כג).

ועיין עוד בדבריו **בשיחת מלאכי השרת** (פ"ב) וז"ל, ההרגשה הברורה שהשי"ת נוכח עיניו דבר זה הוא הדבקות בעולם העליון. עי"ש בהרחבה נפלאה. ועיין דובר צדק (אות ד' ואות ח'). וקונטרס נר המצוות (מצות עשה, א') ופרי צדיק (אמור, אות ח', ובהעלותך, אות א').

ועיין **דרך מצותיך** (מצות האמנת אלוקות) וז"ל, דע את אלהי אביך, ופירוש דעת לשון הרגשה. ועי"ש עוד במצות דין עבד עברי, והוס"פה למצות טומאת צרעת.

ועיין **שומר אמונים** (דרוש האמונה, פ"ה) וז"ל, שמשפיע לו השם דעת וחכמה והרגשה, שזה נקרא אמונה, וכו'. כי יש באמונה בחינת ידיעה הרגשה והכרה וכו', הרגשה שמרגיש מתיקות זכרו ית"ש, עי"ש.

ובעומק, יש למעלה מהרגשה. עיין **ליקוטי הלכות** (או"ח, הלכות

נט"י שחרית, ה"ד). ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מהארכיון של שו"ת

נא לשמור על קדושת הגיליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.295.1245

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון: info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829